

SLUŽBA ZA REVIZIJU FINANSIRANJA POLITIČKIH STRANAKA

Na osnovu člana 10. stav (1) Zakona o finansiranju političkih stranaka („Službeni glasnik BiH“ broj: 95/12 i 41/16), člana 25. Pravilnika o godišnjim finansijskim izvještajima političkih stranaka („Službeni glasnik BiH“ broj 96/13 i 89/16) i člana 18. Pravilnika o administrativnim procedurama pregleda, kontrole i revizije finansijskih izvještaja političkih stranaka („Službeni glasnik BiH“ broj 103/08), izdajem

IZVJEŠTAJ O REVIZIJI GODIŠNJEG FINANSIJSKOG IZVJEŠTAJA ZA 2017. GODINU LIBERALNE STRANKE BOSNE I HERCEGOVINE

Broj: 03-07-6-375/18
Sarajevo, 12.06.2019. godine

S A D R Ź A J

MIŠLJENJE REVIZORA	3
UVOD	4
2. PREDSTAVLJANJE POLITIČKE STRANKE	4
3. OPIS REVIZIJE	5
Predmet revizije	5
Cilj revizije	5
Obim revizije	5
4. PRETHODNE KONTROLE I REVIZIJE	5
5. NALAZI I PREPORUKE REVIZIJE	5
5.1 NALAZI	5
5.2. PREPORUKE	7

MIŠLJENJE REVIZORA

Služba za reviziju finansiranja političkih stranaka (u daljem tekstu: Služba za reviziju) izvršila je reviziju godišnjeg finansijskog izvještaja Liberalne stranke Bosne i Hercegovine za 2017. godinu.

Rukovodstvo političke stranke je odgovorno za finansijske izvještaje, postupanje stranke u skladu sa odredbama Zakona o finansiranju političkih stranaka, te uspostavljanje efikasnog sistema internih kontrola.

Naša odgovornost je da izrazimo mišljenje na osnovu revizije koju smo izvršili.

Reviziju smo izvršili u skladu sa revizijskim standardima. Ovi standardi zahtijevaju da reviziju planiramo i izvršimo na način da prikupimo dovoljno dokaza koji nam, u razumnoj mjeri, pružaju garanciju da je stranka postupala u skladu sa odredbama Zakona o finansiranju političkih stranaka.

Revizija je na osnovu uzoraka ispitivala značajne transakcije koje potvrđuju iznose u finansijskim izvještajima, ocjenu računovodstvenih načela prilikom sastavljanja finansijskih izvještaja i postupanje u skladu sa odredbama Zakona o finansiranju političkih stranaka.

Smatramo da revizija koju smo izvršili pruža razumnu osnovu za izražavanje našeg mišljenja.

Revizijom godišnjeg finansijskog izvještaja za 2017. godinu, utvrđeno je da je Liberalna stranka Bosne i Hercegovine prekršila odredbe člana 4. stav (1), člana 11. i člana 12. stav (1) i stav (4) Zakona o finansiranju političkih stranaka.

Prema našem mišljenju, osim navedenog, revidirani finansijski izvještaj ukazuje da je Liberalna stranka Bosne i Hercegovine u 2017. godini postupao u skladu sa odredbama Zakona o finansiranju političkih stranaka.

UVOD

Služba za reviziju finansiranja političkih stranaka (u daljem tekstu: Služba za reviziju) izvršila je reviziju finansijskog izvještaja Liberalne stranke Bosne i Hercegovine za 2017. godinu.

Revizija je preduzeta u skladu sa članom 10. stav (1) Zakona o finansiranju političkih stranaka, članom 25. Pravilnika o godišnjim finansijskim izvještajima političkih stranaka i članom 2. Pravilnika o administrativnim procedurama pregleda, kontrole i revizije finansijskih izvještaja političkih stranaka.

Zbog činjenice da se revizija obavlja provjerama na bazi uzorka i da postoje ograničenja u računovodstvenom sistemu i sistemu internih kontrola, postoji mogućnost da pojedine materijalno značajne greške ne budu otkrivene.

Prema podacima iz godišnjeg finansijskog izvještaja, Liberalna stranka Bosne i Hercegovine finansirala se iz sljedećih izvora:

R/B	Izvori finansiranja	Iznos (KM)	Struktura (%)
1.	Članarina	0,00	0,00
2.	Prilozi fizičkih lica (3-a)	0,00	0,00
3.	Prilozi pravnih lica (3-b)	0,00	0,00
4.	Prihodi od imovine (3-c)	0,00	0,00
5.	Prihodi od dobiti preduzeća u vlasništvu političke stranke (3-d)	0,00	0,00
6.	Prihodi od poklona (3-e)	0,00	0,00
7.	Prihodi iz budžeta (3-f)	121.381,44	100,00
8.	Prihodi od propagande (3-g)	0,00	0,00
I	Ukupni prihodi (1-8)	0,00	100,00
II	Ostali prihodi i drugo	0,00	0,00
	Izvori finansiranja (I+II)	121.381,44	100,00

U godišnjem finansijskom izvještaju stranka je iskazala rashode u ukupnom iznosu od 108.635,45 KM.

2. PREDSTAVLJANJE POLITIČKE STRANKE

Naziv političke stranke je Liberalna stranka Bosne i Hercegovine. Skraćeni naziv stranke je LS BiH.

Liberalna stranka Bosne i Hercegovine registrovana je kod Općinskog suda u Goraždu, rješenjem broj: 045-0.F1-13-000 002 od 23.12.2013. godine.

Sjedište političke stranke je u Goraždu, ulica Seada Sofovića Sofe bb.

Lica ovlaštena za zastupanje stranke su Daliborka Milović, predsjednica stranke i Slobodan Janković, podpredsjednik stranke.

Lice ovlašteno za podnošenje finansijskih izvještaja za 2017. godinu je Dino Vektor d.o.o..

Prema podacima iz godišnjeg finansijskog izvještaja za 2017. godinu, organizacionu strukturu Liberalne stranke Bosne i Hercegovine čine:

- Glavni odbor LS BiH,
- Kantonalni odbor Goražde i
- 17 opštinskih odbora.

3. OPIS REVIZIJE

Predmet revizije je godišnji finansijski izvještaj Liberalne stranke Bosne i Hercegovine za 2017. godinu, i to sljedećih organizacionih dijelova političke stranke:

- Glavni odbor LS BiH,
- Kantonalni odbor LS BiH Goražde,
- Općinski odbor LS BiH Goražde i
- Općinski odbor LS BiH Rogatica.

Cilj revizije je da se na osnovu provedenih revizijskih procedura pribave revizijski dokazi, koji će revizoru omogućiti da izrazi mišljenje o tome da li je Liberalna stranka Bosne i Hercegovine u izvještajnom periodu postupala u skladu sa odredbama Zakona o finansiranju političkih stranaka.

Obim revizije finansijskih izvještaja Liberalne stranke Bosne i Hercegovine obuhvata kontrolu finansijske dokumentacije i provođenje analitičkih procedura radi utvrđivanja usklađenosti podataka koje je stranka iskazala u finansijskom izvještaju sa odredbama Zakona o finansiranju političkih stranaka, odnosno usklađenosti izvora finansiranja i načina trošenja sredstava, sa posebnim naglaskom na prihode iz budžeta.

4. PRETHODNE KONTROLE I REVIZIJE

Služba za reviziju je izvršila pregled godišnjih finansijskih izvještaja Liberalne stranke Bosne i Hercegovine za period 2014.-2016. godine, nakon čega su izdati izvještaji o pregledu sa mišljenjem revizora, nalazima revizije i preporukama političkoj stranci.

Služba za reviziju je izvršila pregled godišnjeg finansijskog izvještaja Liberalne stranke Bosne i Hercegovine za 2016. godinu, nakon čega je izdat izvještaj o pregledu sa mišljenjem revizora, nalazima i preporukama stranci da uspostavi adekvatne evidencije o prihodima i rashodima u svojim poslovnim knjigama, da finansijske izvještaje koje podnosi Centralnoj izbornoj komisiji Bosne i Hercegovine popunjava u skladu sa Pravilnikom o godišnjim finansijskim izvještajima političkih stranaka i dostavlja u zakonom predviđenom roku, da poštuje i druge propise, prevashodno porezne, iz kojih proističu dodatne obaveze i troškovi, koje politička stranka treba izmirivati i evidentirati u poslovnim knjigama i finansijskom izvještaju koji podnosi Centralnoj izbornoj komisiji BiH i imajući u vidu strukturu troškova stranke, te činjenicu da se stranka finansira isključivo iz budžeta, da racionalnije troši finansijska sredstva.

Nerealizovane preporuke:

Na osnovu uočenih nedostataka u godišnjem finansijskom izvještaju za 2017. godinu, utvrđeno je da Liberalna stranka Bosne i Hercegovine nije ispoštovala preporuke revizije.

5. NALAZI I PREPORUKE REVIZIJE

5.1 NALAZI

a) Liberalna stranka Bosne i Hercegovine nije postupila u skladu sa odredbama člana 4. stav (1) Zakona o finansiranju političkih stranaka.

(1) Stranka je dostavila Program utroška sredstava za 2017. godinu u kojem je predvidjela ukupne troškove u iznosu od 110.000,00 KM.

Analizom dostavljenog Programa utroška sredstava utvrđeno je da isti nije sačinjen na način kojim bi se obezbijedila potpuna transparentnost planiranog trošenja sredstava, kao i njegoa uporedba sa ostvarenim troškovima.

- (2) Pregledom finansijskog izvještaja i finansijske dokumentacije stranke utvrđeno je da je politička stranka sredstva u iznosu od 43.734,57 KM utrošila mimo svog finansijskog plana rashoda, odnosno programa utroška sredstava za 2017. godinu.
- Stranka je ostvarila troškove reprezentacije u iznosu od 4.669,62 KM i ugostiteljskih usluga u iznosu od 9.594,50 KM, zatim troškove poreza i drugih obaveza u iznosu od 5.082,00 KM. U svom planu utroška stranka nije predvidjela sredstva za ove namjene, kao posebne stavke. Uvidom u račune za troškove reprezentacije utvrđeno je da je stranka kupovala opremu, zatim kozmetička sredstva, kao i hranu za kućne ljubimce, odnosno trošila je sredstva na artikle koji ne služe za potrebe funkcionisanja stranke.
  - U finansijskom izvještaju i poslovnim knjigama stranka je iskazala i evidentirala troškove zakupa vozila u iznosu od 4.388,45 KM, a iste nije planirala u 2017. godini.¹
  - Takođe, na isti način stranka je imala izdatke naknada za troškove reprezentacije predsjednici stranke u iznosu od 20.000,00 KM. U svom planu utroška stranka nije predvidjela sredstva za ovu namjenu, kao posebnu stavku. Revizijom je utvrđeno da je stranka na osnovu Odluke, koju je potpisao predsjednik Glavnog odbora Nedeljko Stefanović, odobrila korištenje reprezentacije Daliborki Milović u mjesečnim iznosima od 1.000,00 KM. Po navedenom osnovu, u 2017. godini isplaćena su joj sredstva u iznosu od 20.000,00 KM. Stranka za ove troškove nema račune, iako je predsjednica stranke imala obavezu da nastale troškove opravda adekvatnim knjigovodstvenim ispravama, odnosno računima.

b) Liberalna stranka Bosne i Hercegovine prekršila je odredbe člana 11. stav (1) i člana 12. stav (1) i stav (4) Zakona o finansiranju političkih stranaka.

Revizijom godišnjeg finansijskog izvještaja, a na osnovu finansijske dokumentacije, utvrđeno je da Liberalna stranka Bosne i Hercegovine nije u skladu sa računovodstvenim propisima i odredbama Zakona o finansiranju političkih stranaka uspostavila potpune i tačne evidencije o svojim prihodima i rashodima i nije godišnji finansijski izvještaj popunila u skladu sa odredbama Pravilnika o godišnjim finansijskim izvještajima političkih stranaka-u daljem tekstu: Pravilnik.

- (1) U obrascu 3-f finansijskog izvještaja (Prihodi iz budžeta) stranka je iskazala prihod iz budžeta sa nivoa entiteta Federacije BiH u većem iznosu za 1.100,00 KM. Stranka je kao prihod iz budžeta iskazala povrat svojih sredstava, odnosno povrat takse, koju je uplatila u prethodnoj godini za ovjeru za učešće na Lokalnim izborima 2016. godine. Pogrešnom evidencijom prihoda iz budžeta stranka je prekršila odredbe člana 19. Pravilnika.
- (2) Stranka je fizičkim licima plaćala račune za telefon i to Daliborki Milović u iznosu od 1.636,55 KM i Dragoljubu Miloviću u iznosu od 1.823,55 KM. Na ove iznose stranka je imala obavezu obračunati porez i doprinose, te iskazati trošak po tom osnovu, zbog činjenice da fizička lica kojima su sredstva isplaćena nisu zaposlena u stranci, pa te uplate imaju karakter ličnih primanja. Takođe, stranka je Zorlak Edini po Ugovoru o privremenim i povremenim poslovima isplatila sredstva u ukupnom iznosu od 1.200,00 KM i Zoranu Pecikozu po osnovu Odluke za nabavku hrane za potrebe druženja u iznosu od 500,00 KM. S obzirom da lica nisu zaposlena u stranci, ove isplate imaju karakter ličnih primanja, te je stranka na ovaj iznos imala obavezu obračunati porez i doprinose, te iskazati trošak i obavezu po tom osnovu. Pored navedenog, stranka ne raspolaže računima za navedenu nabavku.

---

¹ Na osnovu Odluke za potrebe stranke u 2017. godini korišten je automobil marke Citroen C5, a koji je predsjednica stranka kupila na lizing čija mjesečna rata iznosi 397,35 KM.

- (3) Uvidom u poslovne knjige i dokumentaciju utvrđeno je da stranka ne posjeduje račune za troškove telefona u iznosu od 208,56 KM i troškove goriva u iznosu od 621,69 KM. Takođe, stranka je u poslovnim knjigama po početnom stanju iskazala pretplatu na obavezama prema dobavljaču S.Z.R Dragan u iznosu od 643,00 KM i Senigor doo Sarajevo u iznosu od 100,19 KM. Stranka je iz svojih poslovnih knjiga, bez dokumentacije navedene pretplate isknjižila na teret troškova, odnosno nije obazbjedila račune koji bi potvrdili da su izvršene nabavke, odnosno da su nastali troškovi.
- (4) Na obrascu 4.1 (režijsko-administrativni i dr.troškovi) finansijskog izvještaja stranka nije iskazala troškove analitički po njihovim vrstama i u svojim poslovnim knjigama nije adekvatno klasifikovala po vrstama troškove usluga. Stranka je u svojim poslovnim knjigama iznos od 22.713,19 KM evidentirala i u finansijskom izvještaju prijavila kao trošak usluga. Time što troškove nije iskazala po vrstama, prekršila je odredbe člana 21 i 22. Pravilnika. Ovakvim načinom evidentiranja troškova, politička stranka je značajno narušila transparentnost utroška sredstava. Pored navedenog, utvrđeno je da je stranka troškove reprezentacije u iznosu od 20.000,00 KM evidentirala na osnovu odluka o isplati sredstava, a ne po računima na osnovu kojih bi se pouzdano utvrdilo da je usluga izvršena, odnosno nastao trošak u određenom iznosu.
- (5) Suprotno odredbama člana 22. Pravilnika o godišnjim finansijskim izvještajima Liberalna stranaka Bosne i Hercegovine je troškove u iznosu od 1.463,67KM iskazala kao troškove propagande. U skladu sa odredbama člana 22. Pravilnika o godišnjim finansijskim izvještajima političkih stranaka, navedene troškove politička stranka nije trebala klasifikovati kao troškove propagande, već ih je u skladu sa odredbama člana 21. istog pravilnika trebala iskazati kao režijsko-administrativne troškove, obzirom da su nastali u neizbornoj godini.
- (6) Stranka u obrascu 5 (obaveze političke partije) finansijskog izvještaja nije adekvatno iskazala svoje obaveze, čime je prekršila odredbe člana 24. Pravilnika. Stranka je u finansijskom izvještaju iskazala obaveze prema dobavljaču u iznosu od 142,22 KM. Uvidom u poslovne knjige stranke utvrđeno je da se navedena obaveza odnosi na dobavljača BH Telekom, te je stranka imala obavezu u obrascu 5 . navesti naziv dobavljača.

c) Bez kvalifikovanja revizijskog mišljenja, skrećemo pažnju na cijene usluga koje su pružene političkoj stranci.

Na osnovu dokumentacije političke stranke, a uzimajući u obzir tržišne cijene usluga, evidentna je činjenica da je Liberalna stranka BiH izvršila nabavku usluga, odnosno uzela pod zakup poslovni prostor u mjestu Vikovići-Goražde, po cijeni koja je neprimjereno visoka u odnosu na tržišne ili fer cijene zakupa za navedenu regiju.

Stranka je 15.01.2016. godine sa Imamović Samirom zaključila Ugovor o zakupu poslovnog prostora površine 29,55 m² uz mjesečnu zakupninu od 1.500,00 KM, te po istom ovom fizičkom licu isplatila iznos od 20.000,00 KM.

5.2. PREPORUKE

Preporučuje se Liberalnoj stranci Bosne i Hercegovine da se pridržava odredaba Zakona o finansiranju političkih stranaka, a posebno na osnovu uočenih nedostataka se preporučuje:

- ***da finansijska sredstva obezbijedena za finansiranje stranke koristi u skladu sa utvrđenim programom utroška sredstava,***
- ***da poslovne knjige vodi u skladu sa računovodstvenim propisima, odnosno da uspostavi tačne evidencije o prihodima i rashodima stranke,***

- *da finansijske izvještaje koje podnosi Centralnoj izbornoj komisiji BiH popunjava u skladu sa Pravilnikom o godišnjim finansijskim izvještajima političkih stranaka,*
- *da poštuje i druge propise, prevashodno porezne, iz kojih proističu dodatne obaveze i troškovi, koje politička stranka treba izmirivati i evidentirati u poslovnim knjigama i finansijskom izvještaju koji podnosi Centralnoj izbornoj komisiji BiH i*
- *imajući u vidu strukturu troškova stranke, te činjenicu da se stranka finansira isključivo iz budžeta, da racionalnije troši finansijska sredstva.*

KOMENTAR

Politička stranka Liberalna stranka Bosne i Hercegovine nije se očitovala na nalaze revizije i mišljenje revizora dato u Preliminarnom izvještaju o reviziji godišnjeg finansijskog izvještaja za 2017. godinu.

Revizor

Veliborka Kenjić

Pomoćnik revizora

Anela Burdžović Kapić

Šef Službe za reviziju

Mr.sc. Hasida Gušić